

30. Győzedelmes lévén Szűz Mátyróságában :
 Poklot 's világot győzven az ő hatalmában,
 Drága testét Angyalok tették koporsóban,
 Lelke pedig vitetett a' mennyei karban.
31. Igy midőn az Angyalok holt Testét felvették,
 A Sinai nagy hegyre ő magok el-vitték,
 A' Szűz mind mái napig rothatatlan fekszik,
 És kimondhatatlan békeségbe nyugszik.
32. Immár jöjj-el tüköre a' szép Rosmarinnak,
 Óh ékes koszorúja minden Mátyromnak,
 Légy könyörületes nekünk mindnyájunknak,
 Légy kegyelmes mindennek leg-főkép' magamnak.
33. Egy napot adok néked óh drága Mátrónánk,
 Kristusnak édes szívet maradj mi Pátrónánk,
 Mindeneknek pedig kik szent nevedet vallják,
 Kívánom hogy a' mennyet te általad birják. Ámen.

Közli: BAJZA JÓZSEF DR.

ARANKA GYÖRGY ÉLETÉHEZ.

Az alábbiakban Aranka Györgynek Gr. Bethlen Pálhoz a borgói birtokperben intézett két levelét közöljük, melyek írójuk személyeért figyelemre méltók. Mindkettő eredetije a gr. Bethlen család keresdi levéltárában található.

1.

Borgó, 17. Aug. 1783.

Kegyelmes uram!

12-dik praesentis hozzám eresztett levelét Excellentiádnak aláztosan tisztltem; minél tovább kezdem Borgót egészen esmérni, annál inkább látom, hogy Excellentiátok érette soha eléggé nem szorgalmatoskodhatik és a commissió is elég accuratióval nem lehet annak vizsgálásában. Mindazáltal Excellentiád bizonyos lehet róla, hogy valamit a katona accuratio s az hazafiúi igaz hűség elkövethet, semmi el nem marad. Nem győzőm Excellentiádnak dicsérni elébb a major Heydendorf úr szorgalmatosságát, azután az Pervik úr engedelmes és értelmes jóságát és a Gál uram figyelmetességét. A sietség nem fog ártani kegyelmes uram a dolognak, mert az időbe vagyunk fősvények nem a munkába. Én megvallom, hogy a nevezett urak szorgalmatos jósága minű alkalmatosságot enged nekem, részemről is az én hűségemet bizonyítani: mindazonáltal kivált ezen alkalmatossággal kívánom megmutatni, minemű kötelességem szerint való aláztos tisztelettel vagyok Excellentiádnak aláztos szolgálja

Aranka György mp.

Excellentiád engedjen meg mindenről, mert igen sietve reggel, mikor szinte fogtunk a commissióhoz, öt órakor írtam.

Külön boríték: A Son Excellence Monsieur le Comte Paul de Bethlen etc. à Marosvásárhely. (Zárópecsét.)

2.

Kegyelmes uram!

Borgó 21 Septembris 783.

Mikor elsőbben ezen comissióban rendeltettem vala, ámbátor mind magam gyengeségetől félttem, mind a dolognak súlyos terhit képzeltem, mind az ilyenforma dolgokkal egybekötött kedvetlenségeket és ijesztő következtetéseket meggondoltam: mindazáltal egyfelől biztattam magamat mégis a jó kimenetellel, vékony tehetségem mellé kötvén mind egyenes és jó szívből származott igyekezetemet, melylyel közönségesen az egész Mlgos familiához és nevezetesen Excltchoz köteles vagyok, mind pedig az ilyen dolgokban megkívántató vigyázást, serénységet és hallgatni nem tudó bátorságot; és másfelől hízkeltem magamnak, hogy bár kötelességem szerint való, de hű és igazságos szolgálatom jutalmául az Excltok teljes hitelt s hozzám eddig mutatott kegyességeknek nevedécsit megnyerem. Azután is a dologban belémenvén, jóllehet néhány külömbőség és akadékok adták magokat elő, azokban meg nem botránkoztam, hanem némeiyikét reménységem szerént igazítottam, s némelyikének, melyet igazítani lehetetlen volt, olyan utot csináltam, hogy jó módjával menjen feljebb. Ilyen volt az: Hogy némely a conscriptióban ös-jobbágyoknak írt nevezeten lévő emberek most selléreknek irattak; mely iránt külön columna fog iratni és hogy a régi urbariumok szerént jobbágyoknak találatnak béiratni. És azért reménységemet el nem vesztettem, hanem mint mintegy puskás, csak lesben tartottam magamat, lesvén és várván, mikor fogja magát a dolog előadni.

Azután pedig meg meg beljebb menvén, annyi apróság, de a szívemet erő és éjjel-nappal gyötrő, írásban vagy protokollumban nem mehető érdeklések adták elő magokat, hogy minden kedvemet elvették volt és azután érkezvén a nagyobb s kárban forgó külömbőségek, mikor láttam, hogy hozzá nem férhetek, egészen elvesztettem minden kedvemet és reménységemet, a mint a közelébb írt levelemből láthatni. Most megjárván a havasokat, melyeknek és benne levő Pojánáknak becsüjében vagyon a legnagyobb és kárban forgó külömbőség és azon igen sokat gyötrődvén, úgy tetszik, látom a vadat hozzám közelíteni, a dolgot és igazítását kézrejöni. Gál uramot magamhoz hivatván megmondottam, hogy válaszson, azt cselekedje, a mi jobb, Excellentiad is méltóztassék meglátni. Ha mostanra valónak itili Excltok, én hidegbe sárba való fáradtságomat nem sajnálom és a kezemből ki nem ereszttem az igazságig, ha meg nem fordíthatom, separata opiniot küldök. Ha pedig másszorra jobbnak itilik Excltok, legyen az Excltok bölcs itilete. Csak igen szégyenleném, hogy valaki méltán azt mondhassa, hogy az Excltok kenyerit, szalonnáját, borát ettem-ittam, sőt étettem s ittam azért, hogy Excellentiatoknak kárt tegyek. Gál uram mint emberséges ember gyak-

ran jelenvén meg memorialissaival és azokat végre a commissio megünvén, kénszerítette arra, hogy mondja meg, megelegedik-e a commissio munkájával és declarálván magát, hogy a conscriptioval nem volna megelegedve, azt adván ki, hogy mutasson hát módot megigazítására, itten találtam nagyrészt a szóllásra, de még csak Gál uramnak mondtam és Excellddal teszem hírré. Én nekem úgy tetszik, hogy a lévén a főbb különbség, hogy az esküdtek, mint idevalók és az urak ellen praeventusok, nem igazán adták volna fel sem a Pojánák proventusát in curribus foeni, sem az havasok hasznát in pascibus. Most mikor a commissio önként kérdi, hogy mi a jobb mód az igazság kitalálására, s mikor azt igéri, hogy kész fáradságának nem kedvezni, hanem mindent véghez vinni. N. B. Ez az utóbbszori declaratiója a commissionak, ennél többet kívánni nem lehet, csak utot kell mutatni s mellé szorítani ígérétenek. Az Major ur reménlem kész is magát nem kimilleni. Lehetne kívánni akár a Pojánák felmérésit, mivel fel nem mérte a thesauralis commissariatus semmiképpen, vagy pedig mindazoknak, mind az havasoknak másunnan hozandó esküdtekkal megbecsültetésit ujra.

Ha még az idő megengedné, talán meg is engedi. Én hozzá nem tudok semmiképen, de Gál uram azt erősíti a több tisztekkel, hogy csak harmadát adták fel az emberek mind a szénának, mind a legelésnek. Ez nékem úgy tetszik, megérdemli az utánna való járást. Ha Gál uramnak úgy tetszik, Exelltok parancsolatjából vagy addig is én segélleni fogom. És most legjobbnak is tartom, jóllehet semmi kedvem nincsen karácsonig itt ülni. Egyebekben is kegyelmes uram csekély tehetségem szerint igyekezem segélleni, kivált ha volna nekem is, ki segéljen valamit. Mert nem érkezik kglmes uram Gál uram; bárcsak egy cancelistát adott volna Excellentiád melléje, megérdemlette volna. Még mi Isten tudja, meddig leszünk itt; ezek az emberek különben perseverálnak a szófogadatlanságba, itt az ember nem is eszik, nem is iszik, ha hozva nem hoznak az országból, megköszöni, ha fát visznek, azt is erővel. A restantiakat nem fizetik; ma a guberniumnak irt relatiomban eléggé exponáltam mindent. Még most is nem késő, de minél hamarább, annál jobb volna, ha valaki jőne, akár a mlgos familiából, akár mint Máté Izsák uram, csak minél hamarább. Excellentiádnak méltóztassék megengedni, hogy terhelem és azt is, hogy légyek

Excellentiádnak alázatos szolgája

Borgó. 21 Septembris 1783,

Aranka György.

Külön borítékon: A Son Excellence Monsieur le Comte de Bethlen etc. etc. à Marosvásárhely. (Zárópecsét.)

Közli: LUKINICH IMRE.